Førsteblad 1.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 28 — Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmålnr. — Herad: Eidfjord

Emne: Drikk til maten til kvardags. — Bygdelag: Sysendalen

Oppskr. av: Sigurd Rafteig — Gard: Fet og Kjæren.

(adresse): [illegible] — G.nr. 19 / — 18 — Br.nr. 2 Fet / 1 Kjæren

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Brita Fet 62 år gamal. ~~Ola~~ Lars O. Kjæren 65 år gamal

SVAR

1) Skjyr :: surmjølk og skumma var og er bruka til kvardagsdrikke og som vætska til maten. Nysilt mjølk var lite eller ikkje brukt av vaksne folk. Same regel gjeld framleis, men bruken av nysilt mjølk har teke noko lite til i seinare tid

2) Både til maten og som tørstedrykk

3) Saup når dei hadde kinna, skjyr og ei prim-blanda når dei hadde kvitskapa. Primblanda vert mindre bruka no. (Grunnen er vel at det no vert mindre og mindre kvitskapa.

Øl

4) Det slutta for longo sida å bruka heimabrygg som kvardagsdrykk. Men no det vore eit kraft-tak ein dag i onni eller liknande so kjem kona inn husbonden med ølskåle, um han då er av dei som bryggar, og har noko att på drunken. Før laga dei "tynning" eller "spisøl" som let og vart kalla. Dette var meinar "ølgjorne" bruka til tørstedrikka. Dei tok tidlegare 150 l godt øl av 100 kg malt. Er laga dei tynning ved å ta "etter" som det heiter tidlegare 100 l.

7239

Kaffi

5) Umlag fa 80 år sidan.
6) Fø umlag 50 år sidan
7) Det gille sidan av å seggja, men mest til frukost og non.
8) Eforsmalen kaffi uppi kokande vatn. Di koktar kaffi og um han skal vera sers god. Di brukar korkje salt eller klåuskinn i kaffien på disse kantar. Klåuskinn tok tid å smått å koma. For å få kaffien klår, let di han ståi ei stund utan varme under kjelen. Elles slår di ein drope kalt vatn uppi kjelen. Noko sers reglar for grutaspåing kjennes eg ikkje til.
9) Målasukker vart bruka og kandissukker. Det siste serleg før, og sukker i platar. Målasukker vart kjøpt. Hogd og klypte sukkerlappar raffinade og farin: alt dette vart bruka. Men kandis var liksom det beste dei gamle kunde få til kaffien når dei ikkje åt til. Aldri vispa egg i kaffien!

Te

11) Te vart ikkje bruka til kvardags. Di tok til med te for umlag 50 år sidan, men enno er den ikkje vanleg kvardagsdrikk på gardane. Di laga te av plantor serleg karve, [illegible], [illegible], av tyttebærblad m.m.

Brennevin

12) Brennevinsbruk til kvardags var og er sers lite. Heller ikkje i onnetida, men det kunde vera um det var stordugnad på ein gard; men til slikt arbeid bruka di gjerne å ha øl.

Nyare drykk.

13) Til kvardags vart det visst ikkje bruka noko av dei drykkjer som er nemnde under nr. 13.

16-8-51 Sigurd Rakeie

7239

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING